

‘Misschien zijn wij mannen wel kwetsbaarder dan vrouwen’

Blijf-van-mijn-lijfhuizen voor mannen? Ze bestaan al negen jaar, maar hadden tot 1 januari slechts een tijdelijk karakter. Dat is veranderd: het kabinet heeft besloten mannenopvang voortaan structureel te financieren, in zes plaatsen. ‘Een mijlpaal’, zeggen hulpverleners. ‘Te vaak ontbreekt het besef, ook bij artsen, dat ook mannen mishandeld worden.’

TEKST: MAARTEN DALLINGA

Plotseling werd alles zwart voor mijn ogen. Toen ik bijkwam, realiseerde ik me wat er was gebeurd: mijn vriend had me een klap gegeven.’ Omar*, eind twintig, wordt sinds september opgevangen door hulporganisatie Arosa in Rotterdam. Hij is lang en breed, gekleed in het zwart en op zijn borst hangt een ketting. Niet iemand van wie je verwacht dat hij door zijn ex acht keer uit huis is gegooid. Toch is dat gebeurd, vertelt hij in de door Arosa beheerde opvang voor mishandelde mannen, een soort begeleid-wonenproject op een geheime locatie in Rotterdam.

Omar woonde nog buiten Europa toen hij zijn toenmalige vriend Anton* via internet

40 procent van alle slachtoffers van huiselijk geweld is man

leerde kennen. Nadat ze een paar keer hadden afgesproken, haalde Anton hem over naar Nederland te komen. Eerst twijfelde Omar: hij zou zijn baan moeten opgeven en in Nederland een nieuw bestaan moeten opbouwen. Maar zijn vriend beloofde voor hem te zorgen; hij had werk en een huis. ‘Ik vertrouwde hem.’

In Nederland trouwde Omar met Anton, waarna de ellende begon: grote ruzies, waarbij harde klappen vielen. Een keer verstoppte

Anton zelfs Omars verblijfsvergunning. ‘Hij zei: ‘Als de politie je bij een controle op straat tegenhoudt, zullen ze je opsluiten.’

Steeds zette Anton hem het huis uit, steeds kwam Omar terug. ‘Toch hield ik nog steeds van hem en wilde ik er voor hem zijn, want veel eerdere vriendjes hadden hem bedrogen.’ Bovendien was hij financieel afhankelijk van Anton. Maar na bijna een jaar van vernederingen en mishandelingen belandde Omar, via een tante die hij in vertrouwen nam, hier in Rotterdam.

Naast Omar werden vorig jaar in Rotterdam nog 23 mannen opvangen. In Amsterdam waren dat er 17, in Den Haag 28 en in Utrecht 14. Zij waren het slachtoffer van mensenhandel (bijvoorbeeld prostitutie), huiselijk geweld (waaronder ook financiële uitbuiting valt) of eergelateerd geweld (waarbij uithuwelijking soms een rol speelde – ook mannen kunnen worden uitgehuwelijkt).

Ongeveer de helft van de mannen had een niet-Nederlandse achtergrond. Slachtoffers werden door bijvoorbeeld de politie en maatschappelijk werkers doorverwezen.

Tot 1 januari waren er in de vier grote steden veertig bedden beschikbaar voor mannenopvang, tien in iedere stad. Sinds begin dit jaar worden die plekken verdeeld over zes gemeenten. Dat is bepaald door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

(VWS) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De vier grote steden houden elk zeven bedden, in Goirle (bij Tilburg) en Zwolle zijn er sinds dit jaar zes. En was de mannenopvang de afgelopen negen jaar nog een pilot, sinds 1 januari trekt VWS er structureel geld voor uit, jaarlijks 30 duizend euro per bed.

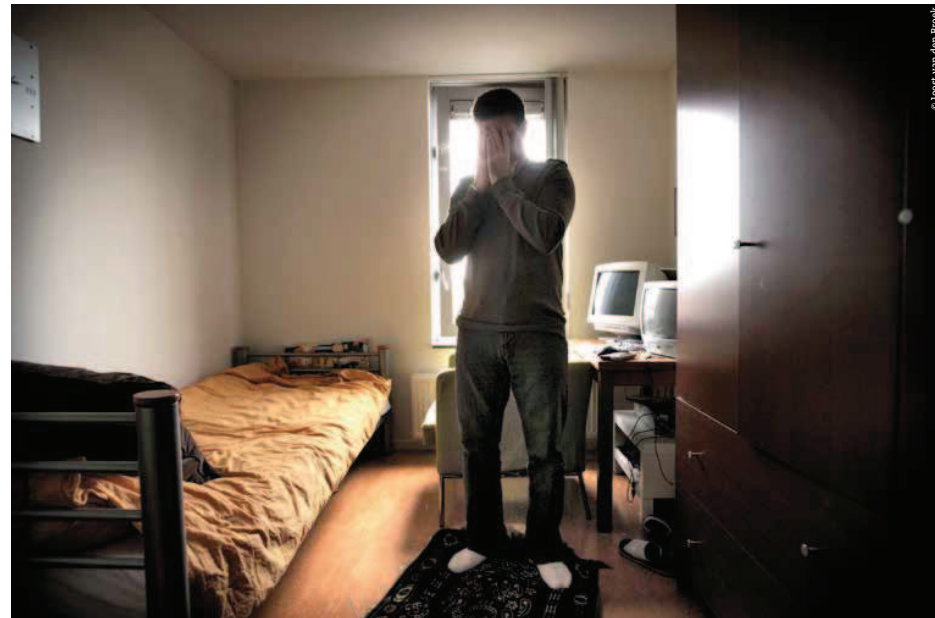
Jolanda Vader, manager bij de Amsterdamse mannenopvang van Blijf Groep, spreekt van ‘een mijlpaal’. Met de structurele steun aan mannenopvang erkent het rijk ‘dat mannen ook opvang nodig hebben’, zegt ze.

Maar is het genoeg? Voor vrouwen zijn er – binnen hetzelfde type opvang – vierhonderd bedden beschikbaar, tien keer zoveel. Terwijl volgens onderzoeksinstituut WODC mannen 40 procent vormen van de slachtoffers van huiselijk geweld in Nederland. Nu al moeten mannen soms maanden wachten tot er een opvangplek vrijkomt. Als de bekendheid over de opvang toeneemt, zal ook die wachttijd langer worden, vrezen de opvanglocaties.

Alles afgepakt

Cirina Lems, hulpverlener bij Arosa, die het bezoek begeleidt, belt aan bij een andere bewoner. Hier woont Nassim*, een dertiger met grote, grauwe kringen onder zijn ogen. ‘Ik zit hier nu veertig dagen, ik tel iedere dag’, zegt hij bijna fluisterend. De televisie in zijn kamer van zo’n twintig vierkante meter staat op Discovery Channel. ‘Maar ik kijk eigenlijk nooit echt’, zegt hij.

Vijf jaar lang werd Nassim mishandeld door zijn ex-vriendin. ‘Zij heeft alles van me

afgepakt: mijn geld, mijn leven.’ Zijn twee kinderen heeft hij al drie maanden niet gezien: dat mag niet meer van zijn ex.

Nassim leefde een maand in zijn auto en in hotels, waarna hij via een maatschappelijk werker bij Arosa terechtkwam. ‘Het is hier goed, veiligheid is goed voor mij.’ Waarom hij niet eerder hulp zocht? ‘Jij bent toch ook een man?’, vraagt Nassim, bij wijze van antwoord. Hij vond dat hij sterk moest zijn. Want mannen, die laten zich toch niet mishandelen? Maar de praktijk is anders. ‘Dit is de waarheid’, zegt Nassim, naar zichzelf wijzend.

Het vooroordeel dat mannen geen slachtoffer kunnen zijn, veroorzaakt veel onzichtbare ellende, zeggen de betrokken hulporganisaties. ‘Mannenmishandeling is een hardnekkig taboe’, zegt Lems. Nassim, desgevraagd: ‘Ja, misschien zijn mannen wel kwetsbaarder dan vrouwen.’

Ook hulpverleners hebben last van vooroordelen, zegt Adrie Vermeulen van zorgorganisatie Moviera in Utrecht, die sinds 2008 als hulpverlener bij de mannenopvang is betrokken. ‘Het komt geregeld voor dat maatschappelijk werkers of huisartsen niet doorvragen

over bijvoorbeeld de oorzaak van verwondingen, omdat ze er geen rekening mee houden dat ook een man slachtoffer kan zijn van mishandeling.’ Zo vroeg een van zijn cliënten, wiens vrouw hem al een paar jaar geslagen, bespuugd en vernederd had, een keer vergeefs om hulp bij het Juridisch Loket in Utrecht. Hij moest maar ‘geduld’ hebben, zei een medewerker tegen hem.

Niet dat het altijd makkelijk is om mannenmishandeling te herkennen. Vermeulen: ‘Mannen schamen zich ervoor en zijn er niet open over.’ Hulpverleners moeten dan ook leren signalen die op mishandeling wijzen, te herkennen. Vandaar dat mannenopvangorganisaties sinds kort cursussen geven aan zorgverleners onder de veelzeggende titel: ‘Als man heb je al gauw de schijn tegen.’

Nassim gaat niet graag naar buiten. Op straat kijkt hij steeds om zich heen, bang om zijn ex of haar familie tegen te komen. ‘Er kan van alles gebeuren’, zegt hij. Binnen voelt hij zich veilig, maar goed slapen lukt hem nog niet. ‘Het komt geregeld voor dat maatschappelijk werkers of huisartsen niet doorvragen

De mannenopvang in Den Haag.

Hij heeft nog een lange weg te gaan, zegt Lems in haar kantoortje. Ze wil mannen hier in eerste instantie helpen zichzelf terug te vinden. Daarom voert ze veel gesprekken met ze. ‘We proberen daarin ook hun weerbaarheid te vergroten.’ Vermeulen: ‘Vaak zie je dat de mannen als kind al zijn mishandeld of van dichtbij geweld hebben meegemaakt: ze hebben niet geleerd voor zichzelf op te komen.’

Omar deed dat onlangs wél. Hij stapte naar de rechter om te kunnen scheiden van Anton, en verheugt zich op de toekomst. ‘Iets met psychologie’ wil hij gaan studeren om anderen te helpen, vertelt hij enthousiast. Hij kijkt lachend naar Lems. ‘Misschien worden we wel collega’s!’

Reageren? wordtvervolgd@amnesty.nl

*De naam is om privacyredenen gefingeerd.

www.mannenmishandeling.nl